

SAŽETAK PRIMJEDBI NA 4. MODUL PROGRAMA ZDRAVSTVENOG ODGOJA

- sadržaji u okviru sata razrednika -

Program zdravstvenog odgoja, koji je u rujnu 2013. godine (ponovo) uveden u škole, u svom je 4. modulu gotovo istovjetan onome iz 2012./2013. kada ga je Ustavni sud ukinuo. Stoga vrijede slične zamjerke kao i lani:

- **NEGATIVNA SLIKA O SPOLNOSTI:** 4. modul započinje negativnim pristupom spolnosti, a i kasnije u njemu često prevladava negativna slika spolnosti. Primjerice:

- tema prihvatljivih i neprihvatljivih **tjelesnih dodira** nad djecom (koja je inače polazišna tema u promociji pedofilije – v. na kraju), nešto što je samo po sebi kriminalno i bolesno ponašanje, stavlja se kao prva tema koju djeca uče u školi o spolnosti (u 3. r. OŠ), umjesto da se u spolnost uvedu kroz pozitivne, njima primjerene teme poput npr. ljubavi u obitelji
- apstinencija, odgađanje spolnih odnosa, koja se navodno u ovom programu promovira, predstavlja se djeci na dokazano pogrešan i neuspješan način – **zastrašivanjem tjelesnim posljedicama** spolnih odnosa, umjesto da se razgovara o vrijednosti spolnosti i spolnog odnosa, vrijednosti u koju se isplati "ulagati" i zbog toga pričekati
- umjesto da se s mladima razgovara o smislu i značenju veze te ih se na taj način osposobljava i pozitivno motivira za stvaranje kvalitetne veze, fokus se stavlja na **nasilje u vezama** (u 2. r. SŠ)

- **BEZVRIJEDNOSNI POGLED NA SPOLNOST:** Kroz gotovo sve teme provlači se bezvrijednosni pogled na spolnost odnosno prikriveni etički/moralni relativizam (u svim razredima).

Ističe se važnost **osjećaja i izražavanja osjećaja** ("kako se osjećam?"), dakle trenutni subjektivni kriterij kao jedini i najvažniji za donošenje odluka, dok se potpuno zanemaruje promišljanje o objektivnim moralnim/etičkim kriterijima tj. vrijednostima ("je li nešto dobro?").

Izostaje promišljanje o **smislu i značenju** svakog spolnog ponašanja iz svih aspekata osobe i njene spolnosti. Razmišlja se samo kratkoročno ("što trenutno želim i osjećam"), a ne dugoročno ("što je ukupno dobro za mene i drugoga"). Ne govori se što znači zrelost osobe, te da niti veza ne može biti zrela ako osobe nisu zrele i ako objektivne (a ne subjektivne) okolnosti nisu zrele!

Proglašavanjem emocija jedinim kriterijem za odlučivanje ovaj program odgaja djecu za **etički/moralni relativizam** u kojem je svako ponašanje jednako dobro i jednako vrijedno. Takav pristup u konačnici uvijek rezultira osobnim traumama i poražavajućim javnozdravstvenim podacima. Primjerice u Velikoj Britaniji, u kojoj je moralni relativizam uzeo maha, postotak maloljetničkih trudnoća i spolno prenosivih bolesti je višestruko veći nego u Hrvatskoj.

Ignoriranje i negiranje općeljudskih vrijednosti vezanih uz spolnost pokazuje da ovaj program nije samo nedostatan već je i suštinski pogrešan. Djeca zaslužuju i od nas očekuju **cjeloviti pristup** tako važnoj temi kao što je spolnost.

- **TEHNICISTIČKI (KONTRACEPCIJSKI) PRISTUP:** U pitanju spolnog ponašanja servira se tehnicistički pristup sveden na nekritičku promociju korištenja "zaštite" prezervativima (u 8. r. OŠ i u 1, 2. i 3. r. SŠ), za koji se u svijetu pokazalo da ne donosi dobre rezultate.

U uzrastu u kojem većina djece i mladih još uopće nije imala spolne odnose stvara se dojam da ih "svi" imaju, čak i s različitim partnerima. Kao jedino "realno" rješenje promovira se kontracepcija, prvenstveno **prezervativ**. Pojam **odgovornog spolnog ponašanja** izjednačava se s korištenjem "zaštite" tj. izbjegavanjem tjelesnih posljedica.

Zabrinjavajuće je što se paralelno s promocijom kontracepcijskih sredstava **prešućuju podaci o njihovoj sigurnosti**. Primjerice, za prezervativ/kondom se samo kaže da mu je "pouzdanost vrlo visoka", bez navođenja podatka kolika je ta pouzdanost. Znanstveni podatak o pouzdanosti prezervativa koji se nalazio u programu iz 2012./13. g. "80% ili više" je sada maknut (vjerojatno jer je bilo očito da mu je sigurnost zapravo jako niska). Ovakvo stvaranje lažne sigurnosti predstavlja zavaravanje mladih!

O odgovornosti za **ostale posljedice** (npr. psihičke, duhovne, društvene) uopće se ne govori, kao niti o odgovornosti ako "zaštita" zakaže (ako npr. uslijed spolnog odnosa dođe do začeca djeteta). O **promiskuitetu**, gorućem izvoru spolno prenosivih bolesti se premalo govori kao o problematičnom odnosno rizičnom ponašanju.

Iskustva inozemnih stručnjaka potvrđuju da su ovakvi, tzv. kontracepcijski programi koji se temelje na promociji prezervativa promašeni tj. da **ne donose dobre rezultate**. Edward C. Green, medicinski antropolog i viši znanstveni istraživač na Populacijskim i razvojnim studijama centra Harvard, koji je i sam više godina radio na promoviranju prezervativa i ostalih kontracepcijskih sredstava, sada smatra kako se prevencija AIDS-a ne može temeljiti isključivo na promoviranju prezervativa (*Green E.C.(2005) The one success story is now threatened by U.S. aid bureaucrats, The Weekly Standard, 10*). Stephen J. Genuis s Odjela za porođništvo i ginekologiju Sveučilišta Alberta iz Edmontona u Kanadi u svom članku, govoreći o problematici spolnih bolesti, navodi kako niti

kontraceptivi niti prezervativi nisu dali očekivane rezultate te smatra nužnim da se ponovno preispitaju prevencija i strategije kontroliranja spolno prenosivih bolesti. Uz to, govori o uspjehu preventivnih programa koji se bave primarnim seksualnim ponašanjem (*Genuis S. J., Genuis S. K. (2004) Managing the sexually transmitted pandemic: A time for reevaluation, American Journal of Obstetrics and Gynecology, 191, 1103-1112.*)

U ovakvom kontracepcijskom pristupu treba uzeti u obzir **interes farmaceutske industrije** i s njima povezanih interesnih skupina koje žele od današnje djece i mladih stvoriti korisnike svojih proizvoda. Obzirom da postoje pristupi i programi koji imaju daleko veću znanstvenu utemeljenost i učinkovitiji su u prevenciji fizičkih posljedica, opravdano je pitanje uvodi li se ovakav program u cilju dobrobiti mladih ili u cilju nečijih interesa?

- **OMALOVAŽAVANJE BRAKA I OBITELJI:** MZOS tvrdi da ovaj program odgaja mlade za cijeli život. No, umjesto da ih životno odgaja da budu što sposobniji ostvariti trajnu i vjernu ljubavnu vezu koja će biti idealno mjesto za rađanje i odgoj djece, ovaj program potpuno zanemaruje važnost braka i obitelji te važnost pripreme za njih. Primjerice:

U 7. r. OŠ: među asocijacijama vezanima uz spolnost kojih bi se učenici mogli sjetiti nisu predviđeni obitelj, brak, djeca, ali su zato predviđeni i opširnije obrazloženi pojmovi poput homoseksualnosti, pedofilije i incesta.

U 3. r. SŠ: - izjednačeni su svi "tipovi obitelji", čak i "istospolni brak" koji u Hrvatskoj niti ne postoji

- brak žene i muškarca koji imaju djecu nazvan je "tradicionalnim" i nije istaknuto išta što bi pozitivno i motivirajuće djelovalo na mlade od kojih će većina jednog dana ući u brak i iskreno ga želi u budućnosti
- u tekstu stoji besmislica: "Ideja o ljubavi dviju osoba kao temeljnom razlogu za brak snaži tek od 18. stoljeća!"
- nesretne i negativne promjene vezane uz brak (rastava, jednoroditeljske obitelji i sl.) opisane su kao "suvremene" pojave.

Općenito: - ni u kom obliku nije naglašena ljepota i vrijednost potpuno **predanog i trajnog odnosa**, ne govori se o ljubavi i vjernosti kao temelju takvog odnosa, ne priprema se mlade za kvalitetnu vezu, ne govori se o povezanosti sadašnjih odluka i ponašanja s budućom sposobnošću za ostvarivanje kvalitetnog braka, roditeljstva i obitelji

- **stvaranje novog života** kao dio spolnog odnosa sustavno se ili prešućuje ili spominje u negativnom kontekstu – kao nepoželjna posljedica i smetnja (koju treba ili spriječiti kontracepcijom ili ukloniti pobačajem); riječ "trudnoća" gotovo uvijek dolazi uz pridjev "neželjena"
- znanstvena činjenica da **život počinje začecem** proglašava se "religijskim" stavom, te se prepušta pojedincu da odredi "u kojem trenutku tijekom trudnoće" počinje život!

- **IZOSTANAK NAJVAŽNIJIH TEMA:** Izbjegavaju se gotovo sve važne teme o spolnosti koje bi trebale biti uključene u 4. modul.

Izbjegavanjem važnih tema mladi ljudi se ostavljaju u neznanju ili poluznanju, te se oslobađa prostor manipulaciji, ideologiji i "pranju mozga".

Popis tema koje nedostaju – **a sadržane su u programu GROZD-a!** – v. [ovdje](#).

- **NETOČNI I NEPOTPUNI MEDICINSKI PODACI** – o prezervativu, cjepivu protiv HPV-a, kontracepcijskoj piluli, piluli za dan poslije, prirodnim metodama, početku života, homoseksualnosti i sl. – *tekst v. [ovdje](#).*

- **PEDAGOŠKA NEUTEMELJENOST I NEPRILAGOĐENOST DOBI:** Ne postoje jasno definirani odgojni ciljevi, ne polazi se od cjelovitog odgoja. Neke teme i način na koji se prezentiraju nisu primjerene dobi i pedagoški su neprihvatljive.

Odgoj pretpostavlja ciljeve koji se njime postižu i vrijednosti koje se njime usvajaju, a one se odražavaju na ponašanje pojedinca i na stanje društva. No, ovdje ne postoje jasno definirani odgojni ciljevi na području stavova, niti vođenje učenika prema cjelovitim znanjima, idealima i uzorima u skladu s tim ciljevima.

U spolnosti, kao i svim drugim segmentima života, postoje dobra i loša ponašanja. Međutim, u ovom programu nema tog moralnog/etičkog oslonca i **objektivnih kriterija**, mladima se ne daju sve relevantne informacije, a od samog nastavnika se uglavnom traži samo uloga moderatora.

U nedostatku jasno definiranih ciljeva na području stavova u ovom programu učenici često usvajaju stavove po principu **slučajnosti**, odnosno one koji se nametnu od strane dominantnih sudionika u raspravi. To je nedopustivo s obzirom da se radi o tako važnoj temi za život ljudi (ali i cjelokupnog društva) kao što je spolnost.

Program ne polazi od cjelovitog odgoja, nego koristi **parcijalni pristup**; ne polazi od kriterija što je objektivno dobro za učenika, nego potiče slijeđenje subjektivnih osjećaja; ne polazi od istine o ljudskoj spolnosti, nego manipulira i prešućuje, iskrivljuje i zamagljuje činjenice; ne ističe autoritete niti ideale, nego potiče egocentrizam; omalovažava ulogu nastavnika svodeći ga na glasnogovornika rodne ideologije i farmaceutske industrije.

Program zdravstvenog odgoja, nastavnici i roditelji kao odgojni čimbenici **nisu usklađeni** u odgojnim ciljevima koje nastoje ostvariti, nego su u raskoraku.

Neke teme i način na koji se prezentiraju **nisu primjerene dobi i nisu pedagoški prihvatljive**, npr.:

- **tema tjelesnih dodira** (3. r. OŠ) – izvorno nije namijenjena djeci od 9 godina; predstavlja ulazak u dječju intimu i izlaganje djece seksualnim sadržajima, psihološko opterećuje djecu i njihove odnose s najbližima (roditeljima)
- **masturbacija** (5. r. OŠ) – nekritički se sugerira svjetonazorski stav o njenoj potpunoj prihvatljivosti kao "sastavnog dijela ljudske spolnosti"; nametanjem tog stava zloupotrebljava se autoritet liječnika koji ga treba prenijeti učenicima; ne uvažavaju se interesne i razvojne razlike djece ovog uzrasta
- **homoseksualnost** (7. r. OŠ i 3. r. SŠ) – prikazana je pristrano i parcijalno; zloupotrebljava se nesigurnost i neizgrađenost spolnog identiteta djece i mladih ove dobi
- **vježbanje uloga sa spolnim odnosima** s različitim partnerima (1. r. SŠ) – zahtijeva uživljavanje u intimne situacije u kojima mladi možda niti žele niti planiraju biti
- **pornografija** (1. r. SŠ) – iako je ta tema prebačena iz 6. r. OŠ u 1. r. SŠ, pretpostavlja se da se djeca s njom suočavaju; ne pomaže se mladima kako da je izbjegnu (dapače joj se kroz afirmativni stav prema masturbaciji "utire put"); detaljna predviđena analiza pornografije mogla bi više pobuditi zanimanje nego odvratanje od nje
- **rodna ideologija** – opasna za zdrav i uravnotežen razvoj spolnog identiteta djece i mladih – *u nastavku*

➤ **RODNA IDEOLOGIJA KAO IDEOLOŠKA POZADINA:** Propagira se neznanstvena i za razvoj djece opasna rodna ideologija (4. i 6. r. OŠ i 2. i 3. r. SŠ).

Rodna ideologija odvaja "spol" i "rod": tvrdi da se muškarci i žene razlikuju samo po biološkim karakteristikama ("spolu"), dok su im sve ostale razlike **društveno nametnute** i nazivaju se "rod", te ih treba **ukinuti** (v. primjer zamjene uloga u obitelji u 4. r. OŠ). Da bi se opravdala ta navodna potreba brisanja razlika među spolovima, često se u prvi plan izvlače ekstremno negativni primjeri iskorištavanja žena u patrijarhalnom društvu u prošlosti ili u drugim dijelovima svijeta, npr. Saudijskoj Arabiji (u 6. r. OŠ), ili pojava nasilja u vezama (u 2. r. SŠ). Pri tome se ignorira i negira pozitivna, izgrađujuća **uloga različitosti i komplementarnosti spolova** u obitelji i društvu, a ujedno i **pozitivna uloga stereotipa/uzora** iz okoline nužno potrebna za psihološki razvoj djece.

Ovakvo gledanje je **suprotno znanstvenim spoznajama** s područja antropologije, psihologije, pedagogije itd. te je u svijetu već raskrinkano kao neznanstveno (primjerice u skandinavskim zemljama – zatvaranje Rodnog instituta u Norveškoj krajem 2011. g.). Osim što je neznanstvena, ona može ozbiljno **narušiti zdrav i uravnotežen razvoj** mlade osobe koja tek izgrađuje svoj spolni identitet.

Za prenošenje djeci sržne poruke – a to je da su ženski i muški spol jednako vrijedni bez obzira na njihovu različitost te da je neprihvatljivo omalovažavanje i iskorištavanje jednog spola u odnosu na drugi – je neznanstveno uvođenje pojma "roda" i rodne ideologije u svakom slučaju **zbunjujuće i suvišno**.

➤ **HOMOSEKSUALNA PROPAGANDA I PROTUZDRAVSTVENO DJELOVANJE:** Promovira se homoseksualni (LGBT) pokret (u 7. r. OŠ i u 3. r. SŠ), te se u cilju nametanja njegovih stavova zanemaruju znanstvene činjenice, te ugrožava zdravlje djece.

Kao nastavak rodne ideologije, homoseksualnost je u programu 4. modula jedna od najzastupljenijih tema. Predstavlja se tendenciozno, retorikom LGBT pokreta u kojoj je nemoguća bilo kakva argumentirana znanstvena rasprava. Radi se namjerna **pojmovna zbrka** između homoseksualne orijentacije i ponašanja, te se svaki kritički osvrt na homoseksualno ponašanje automatski proglašava diskriminacijom (homofobijom).

Pitanje je kakve veze ima homoseksualna propaganda u školama **sa zdravljem djece**? Tu se zapravo ide protiv zdravlja djece, jer u sklopu vrlo opširne propagande LGBT pokreta i homoseksualnog ponašanja nema niti riječi o tome da je takvo ponašanje krajnje rizično u smislu širenja spolno prenosivih bolesti i zastupljenosti ostalih zdravstvenih i psihičkih problema. Na te se znanstvene činjenice djecu uopće ne upozorava, što je neprihvatljivo obzirom da se upravo radi o programu "zdravstvenog" odgoja.

➤ **SEKSOLOGIJA KAO "ZNANSTVENI" TEMELJ:** Jedan od ključnih temelja 4. modula je ideološki određena, znanstveno upitna struja pod nazivom "seksologija".

"Seksologija" je utemeljena u Americi na protuetičnim, zloglasnim istraživanjima Alfreda Kinsey-a, sa svim vrstama spolnih odnosa, uključujući i one sa vrlo malom djecom. Seksolog prof. Aleksandar Štulhofer, jedan od ključnih autora 4. modula programa zdravstvenog odgoja, stipendist je Kinsey instituta i suradnik promicatelja pedofilije u svijetu.

U 4. modulu se na više mjesta plasiraju postavke svjetskog Kongresa seksologa kao (jedino) znanstveno valjane:

- u 3. r. SŠ nameću se seksološka definicija **spolnog zdravlja** i tzv. **"seksualna prava"**, iako ona nisu odobrena od Svjetske zdravstvene organizacije – razlog zašto nisu odobrena je njihova "neprihvatljivost u nekim kulturama i vjerskim zajednicama", a u ovom programu su ona **nametnuta svima!**

U svjetskim seksološkim krugovima spomenuta seksualna prava predstavljaju podlogu za "znanstveno" opravdanje svih seksualnih poremećaja, uključujući **pornografiju i pedofiliju**. Primjer iz programa:

- u 3. r. OŠ u temi tjelesnih dodira djeci se sugerira da su prihvatljivi dodiri oni koji su im ugodni – upravo se upućivanje djece da od najranije dobi odlučuju o prihvatljivosti tjelesnih dodira nalazi u srži promicanja pedofilije!